

তৃণমূল শাসন ব্যৱস্থাত মহিলা : এটি সমীক্ষা

মহিলা আৰু পুৰুষ যি দেশখনৰ সম নাগৰিক এই কথা ভাৰতৰ সংবিধানত উল্লিখিত। ইয়েই সকলো সামাজিক, ৰাজনৈতিক আৰু আৰ্থিক প্ৰক্ৰিয়া তথা গাঁঠনিত মহিলাৰ সমান প্ৰতিনিধিত্বৰ যুক্তি সাব্যস্ত কৰে। মানৱ অধিকাৰৰ সাৰ্বজনীন ঘোষণা (UDHR), মহিলাৰ বিৰুদ্ধে সকলো প্ৰকাৰৰ বৈষম্য নিৰ্মূলকৰণ চুক্তি (CEDAW) আৰু অসামৰিক আৰু ৰাজনৈতিক অধিকাৰৰ আন্তৰ্জাতিক চুক্তি (ICCPR)ৰ দৰে আন্তৰ্জাতিক ব্যৱস্থাসমূহে সিদ্ধান্ত গ্ৰহণৰ নিকায়বোৰত বৈষম্যবিহীনভাৱে মহিলাৰ অংশগ্ৰহণত গুৰুত্ব দিয়ে। কিন্তু ইয়াক বাস্তৱত ৰূপায়ণ কৰাটো ভাৰতত এক বৃহৎ প্ৰত্যাহ্বান হিচাবে ৰৈ যায়।

নিৰ্বাচনী আৰু ৰাজহুৱা নিকায়সমূহত মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্ব অতি নিম্ন খাপৰ - মূলতঃ দেশৰ সৰ্বত্ৰ বিৰাজমান হৈ থকা এক সংস্কৃতি, পুৰুষতান্ত্ৰিকতাত অন্তৰ্নিহিত হৈ থকা গাঁঠনিগত বাধাসমূহৰ বাবে। স্বয়ং মহিলাৰ সংৰক্ষণ বিধেয়ক (লোক সভা আৰু ৰাজ্যিক বিধানসভাসমূহত মহিলাৰ বাবে ৩৩% আসন সংৰক্ষণ কৰাৰ লক্ষ্যৰে) খনেই সংসদত এটা দশকৰো অধিক কাল বিলম্বিত হৈ আছে। ভাৰতৰ নিম্ন সংসদত কেৱল ১১% প্ৰতিনিধিত্ব আৰু উচ্চ সদনত ১০.৬% প্ৰতিনিধিত্বহে মহিলাৰ।^১ পহিলা জানুৱাৰী ২০১২ তাৰিখত আৰক্ষী বাহিনীত মহিলাৰ সৰ্বভাৰতীয় গড় প্ৰতিনিধিত্ব কেৱল ৫.৩৩%^২ আৰু ২০১৪ চনৰ এপ্ৰিল মাহৰ হিচাবত ভাৰতৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ৬৩০ গৰাকী বিচাৰক (স্থানীয় আৰু অতিৰিক্ত)ৰ কেৱল ৫৯ (৯.৪%) গৰাকী হৈ মহিলা।^৩ তৃণমূল পৰ্যায়ৰ শাসন ব্যৱস্থা সম্পৰ্কীয় ছবিখনো সমানেই উকা।

ভাৰতৰ লোকসভাত মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্ব কেৱল ১১% আৰু ৰাজ্যসভাত ১০.৬%।

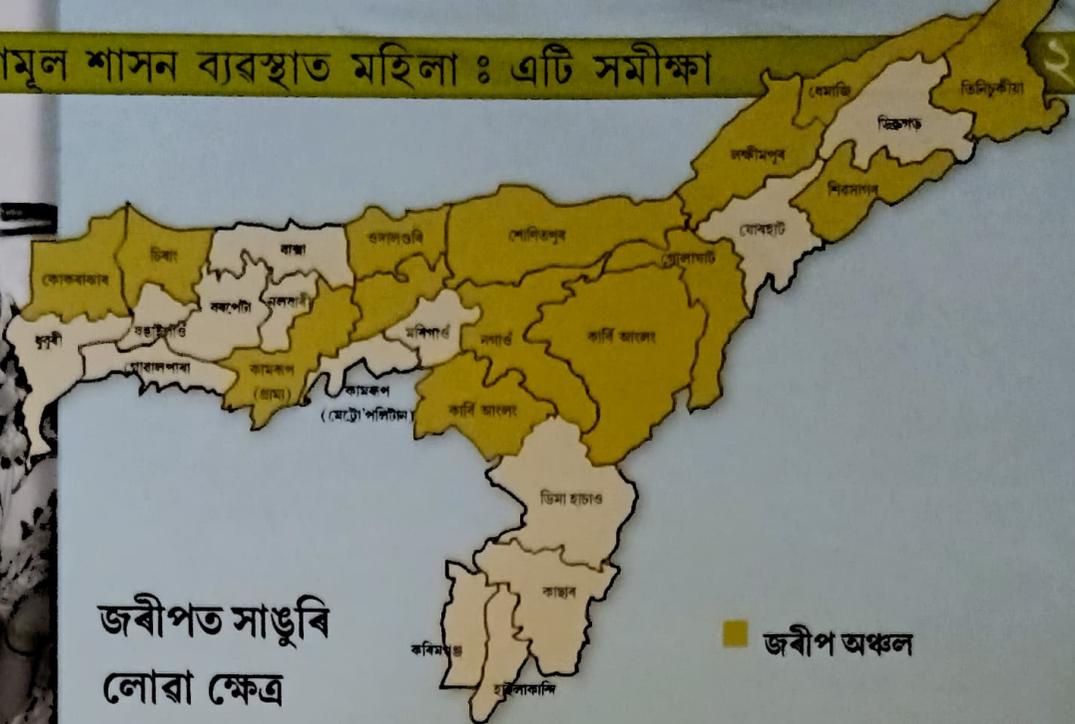
জৰীপৰ উদ্দেশ্য

অসম ৰাজ্যৰ তৃণমূলত থকা স্থানীয় শাসন ব্যৱস্থাত মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্বৰ মূল্যাংকন কৰিবৰ বাবে নৰ্থ ইষ্ট নেটৱৰ্ক (নেন) এ চৰকাৰী আঁচনি, ৰাজ্যিক প্ৰতিষ্ঠান আৰু সৰ্বসাধাৰণ পৰ্যায়ত থকা অন্যান্য ৰাজহুৱা নিকায় সমূহৰ এক অধ্যয়ন কৰিবলৈ লৈছিল। যিহেতু এই নিকায়সমূহ, উন্নয়নৰ প্ৰক্ৰিয়াত সৰ্বসাধাৰণৰ সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ নিশ্চিতকৰণৰ ক্ষেত্ৰত দায়বদ্ধ, সেয়ে এইবোৰৰ মহিলাৰ অংশগ্ৰহণৰ ক্ষেত্ৰত থকা সচেতনতা পৰীক্ষা কৰি চোৱাটো আৱশ্যক।

সংসদ আৰু
বিধান সভাত
প্ৰতিনিধিৰ বাবে
৩৩% আসন
সংৰক্ষণ কৰক
নে
লোক
সভা
দিয়া
প্ৰায়
৩৩%

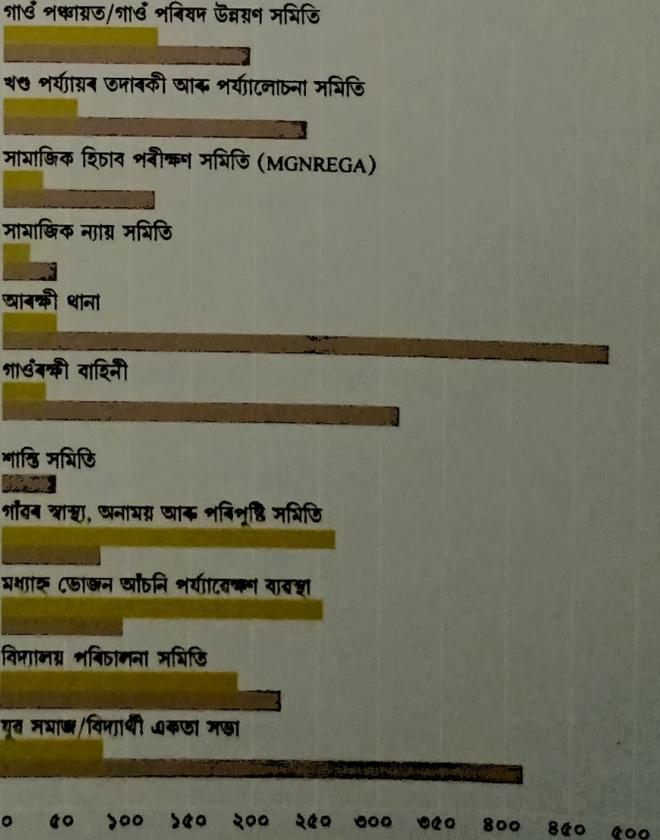

- ১। মহিলা সাংসদ (MP)ৰ পৰিসংখ্যা : অন্তঃসংসদীয় গোট।
- ২। ভাৰতীয় সংসদ : লোক সভা, মহিলা সৰ্বলীকৰণ বিষয়ক সমিতি (২০১২-২০১৩) (পঞ্চদশ লোক সভা) একবিংশ প্ৰতিবেদন : আৰক্ষী বাহিনীত মহিলাৰ কাম কৰাৰ পৰিবেশ।
- ৩। চিড' (CEDAW) সম্পৰ্কে ভাৰতৰ ৪ৰ্থ আৰু ৫ম বেচৰকাৰী সংস্থা বিকল্প প্ৰতিবেদন, ৰাষ্ট্ৰীয় মহিলা সংযুক্ত মণ্ডা, ভাৰত, ২০১৪।

জৰীপত সাঙুৰি লোৱা ক্ষেত্ৰ

এই বিস্তাৰিত জৰীপকাৰ্য্য কৰা হৈছিল ২০১৪ চনৰ নৱেম্বৰ - ডিচেম্বৰ মাহত অসমৰ ১৩ খন জিলাত : দৰং, ওদালগুৰি, নগাওঁ, শোণিতপুৰ, গোলাঘাট, কাৰ্বি আংলং, লক্ষীমপুৰ, শিৱসাগৰ, ধেমাজি, তিনিচুকীয়া, কামৰূপ(গ্ৰাম্য), কোকৰাঝাৰ আৰু চিৰাং। গাওঁ পঞ্চায়ত (জি পি)/ গাওঁ পৰিষদ উন্নয়ন সমিতি (ভি চি ডি চি) স্তৰত সম্পাদিত উক্ত জৰীপ কাৰ্য্য 'নেন'ৰ দ্বাৰা প্ৰশিক্ষিত উল্লিখিত ৰাজ্যৰ গ্ৰাম্যাঞ্চলৰ মহিলাৰ দ্বাৰা কৰা হৈছিল। অধ্যয়নটোৰ বাবে তথ্য সমূহ আহৰণ কৰা হৈছিল বাচনি কৰি লোৱা চৰকাৰী/ৰাজহুৱা প্ৰতিষ্ঠান যেনে, জি পি/ ভি চি ডি চি, সামাজিক হিচাব পৰীক্ষণ সমিতি (MGNREGA), আৰক্ষী থানা, গাওঁ ৰক্ষী বাহিনী, শান্তি সমিতি, মধ্যাহ্ন ভোজন আঁচনি পৰ্য্যবেক্ষণ ব্যৱস্থা ইত্যাদিৰ কাৰ্য্যালয় প্ৰতিনিধিসকলৰ পৰা। জৰীপ কালচোৱাৰ মুখ্য প্ৰত্যাহ্বান আছিল জৱাব দিওঁতাসকলৰ তাকৰীয়া সহযোগ আৰু সঠিক তথ্য বিশ্বাসযোগ্য তথ্য লাভৰ অভাৱ।

জৰীপৰ ফলাফল

জৰীপৰ বাবে বাচি লোৱা ১১ খন চৰকাৰী আঁচনি/প্ৰতিষ্ঠান/নিকায়েৰ কেৱল ২ খন সমিতিতহে মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্ব পূৰ্বস্বতকৈ অধিক। মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্ব ৩ খন সমিতিত মধ্যমীয়া আৰু ৬ খনত অতি কম হোৱা দেখা গ'ল।

জৰীপৰ বাবে বাচি লোৱা ১১ খন ৰাজহুৱা সমিতি/নিকায়েৰ ৬ খনতেই মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্ব অতি কম দেখা গ'ল।

■ পুৰুষ
■ মহিলা

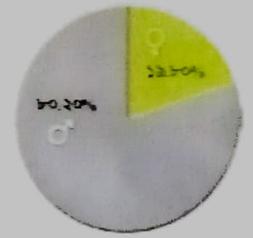
তৃণমূল আঁচনি/নিকায়েসমূহত মহিলা আৰু পুৰুষৰ প্ৰতিনিধিত্ব

গাওঁ পঞ্চায়ত/গাওঁ পৰিষদ উন্নয়ন সমিতি

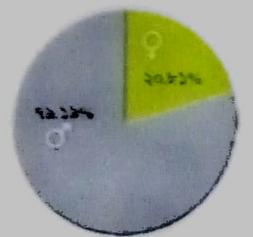
পঞ্চায়তসমূহ হৈছে ভাৰতৰ এটা আটাইতকৈ পুৰণি, বিকেন্দ্ৰীকৃত প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা পৰিচালিত স্থানীয় স্ব-শাসন ব্যৱস্থা। অসমত জি পিৰ লগতে ভাৰতীয় সংবিধানৰ ষষ্ঠ অনুসূচী অনুসৰি ভি চি ডি চিও আছে। দেশখনৰ বৃহৎ ৰাজনৈতিক প্ৰক্ৰিয়া আৰু উন্নয়নসমূহক তৃণমূলৰ লগত সংযোজিত কৰিবৰ বাবে জিপি আৰু ভি চি ডি চি সমূহেই মুখ্য অভিকৰণ। ভাৰতত পঞ্চায়তৰ ৩৩% আসন মহিলাৰ বাবে সংৰক্ষিত; অসমকে ধৰি কেইখনমান ৰাজ্যই এই সংৰক্ষণ ৫০% লৈ বৃদ্ধি কৰিছে। জি পি সদস্যসকলক নিৰ্বাচন কৰা হয়; তেওঁলোক হ'ল সভাপতি, সম্পাদক / উপ সভাপতি আৰু পঞ্চায়তটোৰ অধীনৰ সকলো গাঁৱৰেপৰা নিৰ্বাচিত ৱাৰ্ড সদস্য। ভি চি ডি চি গঠিত হয় এগৰাকী অধ্যক্ষকে ধৰি বাচনি কৰা সদস্যসকলক লৈ।

জৰীপ কৰা ২৬ টা জি পি আৰু ভি চি ডি চিত মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্বৰ সামগ্ৰিক অংক ৩৮.৮০%, ইয়াৰ ভিতৰত জি পিত ৪৯.৩৫% আৰু ভি চি ডি চিত মাত্ৰ ১০.৪৬%।

খণ্ড পৰ্যায়ৰ তদাৰকী আৰু পৰ্যবেক্ষণ সমিতি সমূহৰ গাঁঠনিৰ ১৯.৮০% হৈ মহিলা।

এম জি এনৰেগা আঁচনি সমূহ মূল্যাংকন কৰা সমিতিবোৰৰ মাত্ৰ ২০.৮১% হৈ মহিলা।

খণ্ড পৰ্যায়ৰ তদাৰকী আৰু পৰ্যবেক্ষণ সমিতি

উক্ত নাম অনুসৰি, এইখন সমিতিৰ দায়িত্ব হ'ল খণ্ড পৰ্যায়ত ৰূপায়িত বিভিন্ন গ্ৰামোন্নয়ন কাৰ্য্যসূচী আৰু আঁচনিসমূহৰ তত্ত্বাবধান কৰা। আৱস্থিত ধনৰ অপব্যৱহাৰৰ দৰে অভিযোগসমূহ চলি-জাৰি চোৱা আৰু সংশ্লিষ্ট ৰাজ্যিক চৰকাৰৰ কৰ্তৃপক্ষক প্ৰয়োজনীয় কাৰ্য্যৰ পৰামৰ্শ দিয়া ইত্যাদি এই সমিতিৰ ক্ষমতাত অন্তৰ্ভুক্ত। স্থানীয় নিৰ্বাচিত প্ৰতিনিধি, অধীঃ বিধায়ক আৰু সাংসদ, ২ গৰাকী স্থানীয় সমাজ কৰ্মী (১ গৰাকী মহিলা), অনুসূচীত জাতি আৰু জনজাতি সম্প্ৰদায়ৰ পৰা ১ গৰাকীকৈ প্ৰতিনিধি আৰু স্থানীয় খণ্ড উন্নয়ন বিষয়ক লৈ উক্ত সমিতিখন গঠিত হয়।

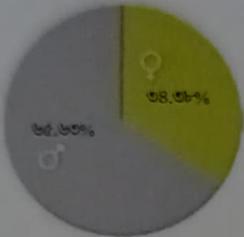
সামাজিক হিচাব পৰীক্ষণ সমিতি (MGNREGA)

সামাজিক হিচাব পৰীক্ষণ সম্পাদন কৰা হয় মহাশ্ৰী গান্ধী ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিতি আইন (এম জি এনৰেগা) ৰ অধীনৰ প্ৰকল্পসমূহৰ মূল্যাংকন কৰিবৰ বাবে। ইয়ে শাসন প্ৰক্ৰিয়াত তৃণমূলৰ জনগণৰ দায়বদ্ধতা আৰু অংশগ্ৰহণো নিশ্চিত কৰে। হিচাব পৰীক্ষণসমূহৰ তত্ত্বাবধান কৰে জি পি / ভি চি ডি চি বোৰে। হিচাব পৰীক্ষণসমূহ সম্পাদন কৰে যুৱ প্ৰতিনিধি (এগৰাকী মহিলাক লৈ), জব-কাৰ্ডৰ গৰাকী আৰু অবসৰপ্ৰাপ্ত শিক্ষকক লৈ গঠিত হোৱা ৩-৪ গৰাকী সদস্যৰ এটি দলে।

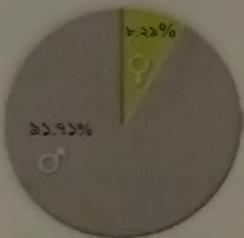

সামাজিক ন্যায় সমিতি

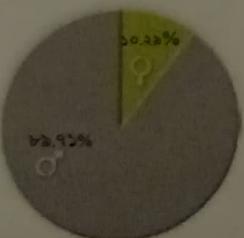
গাওঁ পঞ্চায়তৰ সমষ্টিৰ অধীনত গঠিত হোৱা এই সমিতিবোৰৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰা দায়িত্ব হ'ল বিভিন্ন সাংবিধানিক বিধানসমূহৰ সফল কৰণৰ লগতে অনুসূচিত জনজাতি/অনুসূচিত জাতি, মহিলা আৰু অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণীসমূহৰ প্ৰতি বিশেষ বিবেচনাসহ গ্ৰামোন্নয়ন আঁচনিসমূহৰ ভাগ নিকপন কৰা। আমাৰ অধ্যয়নে উলিয়ায় যে জৰীপ কৰা ১৩ খন জিলাৰ কেৱল ৪ খনেহে এনে সমিতি গঠন কৰিছে। সদস্যসমূহ সাধাৰণতে জি পি/ ভি ডি ডি চিৰ সদস্যৰপৰাই বাচি লোৱা হয়।

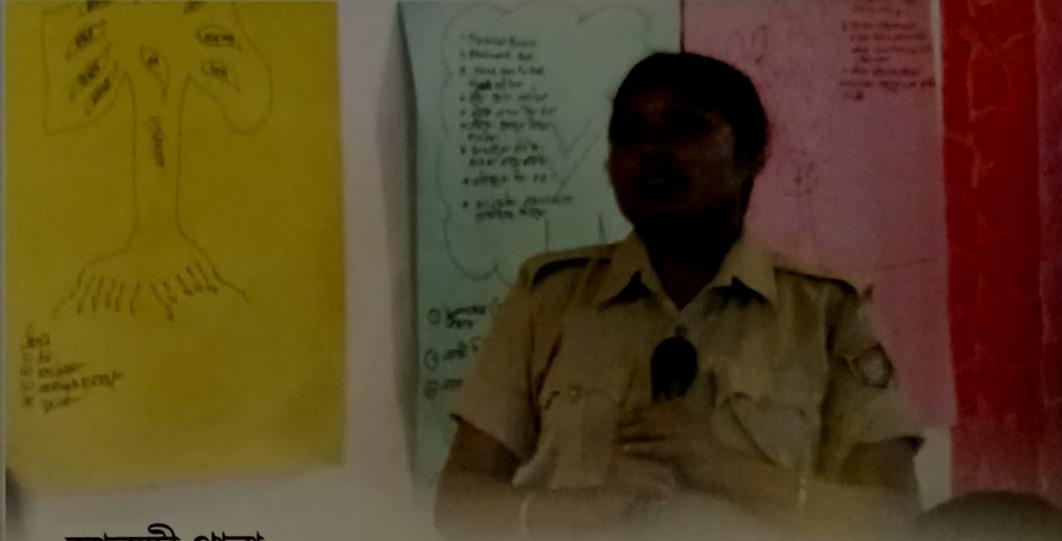
সামাজিক ন্যায় সমিতি
বোৰত মহিলাৰ
৩৪.৩৮ % প্ৰতিনিধিত্ব
আছে।

জৰীপ কৰা জিলা
সমূহৰ আৰক্ষী
বাহিনীত মাত্ৰ
৮.২৯% হে মহিলা।

ভি ডি পি সমূহত
মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্ব
কম - মাত্ৰ ১০.২৯%

আৰক্ষী থানা

সৰ্বসাধাৰণ পৰ্য্যায়ৰ মহিলাসকলৰ বাবে আৰক্ষী থানা/চকীখনেই হৈছে প্ৰাথমিক যোগাযোগ কেন্দ্ৰ। সেয়ে, মহিলাৰ বিৰুদ্ধে হোৱা হিংসাৰ মোকাবিলা কৰিবৰ বাবে মহিলা আৰক্ষীৰ উপস্থিতি আৱশ্যকীয়। তাৰোপৰি, মহিলা আৰক্ষীৰ উপস্থিতিয়ে মহিলা অভিযোগকাৰীসকলক সংকোচবিহীনভাৱে নিজৰ গোচৰ দাখিল কৰাত উৎসাহ যোগায়। আৰক্ষী গৱেষণা আৰু উন্নয়ন ব্যু'ৱ ২০১৩ ৰ তথ্য অনুসৰি, অসমত মহিলা আৰক্ষীৰ সংখ্যা ৬৩৫ গৰাকী, অৰ্থাৎ মুঠ আৰক্ষী বাহিনীৰ কেৱল ১.১৫%। জৰীপ কৰা জিলাকেইখনৰ আৰক্ষী বাহিনীত মহিলাৰ নিম্ন উপস্থিতি (৮.২৯%) ৰ উপৰিও তেওঁলোকে অধিকাৰ কৰি থকা পদসমূহো তলতীয়া বাহিনীৰ যেনে, গৃহৰক্ষী, কনিষ্টবল পৰ্য্যায়ৰ। এই ক্ষেত্ৰত অসাধাৰণ আছিল চিৰাং জিলাৰ এখন আৰক্ষী থানা, য'ত এগৰাকী মহিলা উপ পৰিদৰ্শক (এচ আই) আছিল।

গাওঁৰক্ষী বাহিনী (ভি ডি পি)

আৰক্ষী আৰু ৰাইজৰ উন্নত সম্পৰ্ক গঢ়ি তুলিবলৈ অসম আৰক্ষীৰ প্ৰচেষ্টাত গাওঁ প্ৰতিৰক্ষা আইন, ১৯৬০ৰ অধীনত ভি ডি পিসমূহ গঠন কৰা হয়। ভি ডি পিৰ কাম মূলতঃ স্থানীয় আইন শৃংখলাৰ ঘটনাসমূহৰ অনুসন্ধানত আৰক্ষীক সহযোগ কৰা তথা গাওঁখনত স্বাস্থ্য, শিক্ষা আদি শিতানত সজাগতা বৃদ্ধি কৰা। স্থানীয় আৰক্ষী থানা আৰু সংশ্লিষ্ট ৰাইজে ভি ডি পিৰ গঠন ব্যৱস্থা নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰে। সাধাৰণতে ই গঠিত হয় আৰক্ষী থানাখনৰ অধীনৰ সকলো গাঁৱৰে পৰা সদস্য আৰু লগতে আৰক্ষী থানাৰ পৰা এগৰাকী প্ৰতিনিধিক লৈ।

ভি ডি পি সমূহ গাওঁ পৰ্য্যায়ত এক ফলপ্ৰসূত ব্যৱস্থা হিচাবে চলি আহিছে। অৱশ্যে, ভি ডি পিত মহিলাৰ অন্তর্ভুক্তিকৰণ প্ৰায় এক অবিচাৰ্য বিষয় হিচাবে ৰৈ গৈছে। অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে ২০১১ চনত ঘোষণা কৰে যে মহিলাৰ বিৰুদ্ধে হোৱা অপৰাধ প্ৰতিৰোধ কৰিবলৈ ভি ডি পিৰ এটা মহিলা শাখা স্থাপন কৰিব। পিছে, আমাৰ জৰীপত উদ্ঘাটন হয় যে কেৱল কামৰূপ (গ্ৰাম্য)তহে পৃথকে এটা সৰ্ব-মহিলা ভি ডি পি আছে। লক্ষীমপুৰ, শোণিতপুৰ, নগাওঁ, চিৰাং, গোলাঘাট, দৰং, ওদালগুৰি আৰু কোকৰাঝাৰ জিলাত ভি ডি পিৰ কোনো মহিলা প্ৰতিনিধি নাই।

শান্তি সমিতি

বর্তমান সময়ত গোষ্ঠীগত সংঘৰ্ষৰ ফলত হিংসা আৰু বিস্তৃত হাবত স্থানচ্যুতিৰ ঘটনা ঘটিবলৈ লোৱাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত জিলা প্ৰশাসনে শান্তি সমিতি গঠন কৰাত আগভাগ লৈছে। শান্তি সমিতিবোৰ হিংসা প্ৰতিৰোধ আৰু শান্তি প্ৰতিষ্ঠা কৰিবৰ বাবে ফলপ্ৰসূ ব্যৱস্থা, কিন্তু এনে সমিতিবোৰ কেবল এক অস্থায়ী কালৰ বাবেহে গঠন কৰা হয়। 'নেন'ৰ জৰীপে এই শান্তি সমিতি বোৰৰ অমূলক প্ৰকৃতিৰ কথা প্ৰকাশ কৰিছে। এইবোৰৰ গঠন পদ্ধতি, কাম কৰাৰ নিৰ্দেশনা আৰু আকাংক্ষিত ফলাফলৰ প্ৰায়ে কোনো ধৰা-বন্ধা নিয়ম নাথাকে। কেবল চিৰাং জিলাতহে ৪২ গৰাকী সদস্যৰে সৈতে এখন কৰ্মৰত শান্তি সমিতি আছে, য'ত মহিলা কেবল এগৰাকীহে।

২.৩৮%

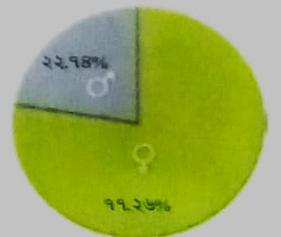
শান্তি সমিতিবোৰৰ কেবল ২.৩৮ % হে মহিলাৰ দ্বাৰা গঠিত

গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য, অনাময় আৰু পৰিপুষ্টি সমিতি

ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰামীন স্বাস্থ্য অভিযানৰ এটা উপক্ৰমণিকাই হ'ল ৰাজহ গাওঁ স্তৰত গঠিত আৰু গাওঁ পঞ্চায়তৰ এক উপ সমিতি হিচাবে কাৰ্যৰত গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য, অনাময় আৰু পৰিপুষ্টি সমিতি। এইখন সমিতিৰ কৰ্তব্য গাঁৱৰ স্বাস্থ্যৰ পৰিস্থিতি আৰু লগতে পৰিপুষ্টি আৰু অনাময়ৰ দৰে পৰস্পৰ সংলগ্ন সূচক সমূহৰ বুজ লোৱা তথা পৰ্যবেক্ষণ কৰা। ইয়াত কমেও ১৫ গৰাকী সদস্য থাকে : সমিতিৰ মূৰব্বী হিচাবে পঞ্চায়তৰ নিৰ্বাচিত সদস্য, আশাকৰ্মী, আংগনবাড়ী মহিলা কৰ্মী, নাৰ্চ (এ এন এম) আৰু সকলো সাম্প্ৰদায়িক সহ-গোট তথা প্ৰান্তীয় শাখাৰে প্ৰতিনিধিত্ব থাকে। এই সমিতিখনত মহিলাৰ বাবে ৫০% সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা আছে।

আমাৰ জৰীপৰ ফলাফলে গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য, অনাময় আৰু পৰিপুষ্টি সমিতি সমূহত পুৰুষতকৈ মহিলাৰ অধিক প্ৰতিনিধিত্ব দেখুৱাইছে। এইখন সমিতিয়ে মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্বৰ এখন ইতিবাচক চিত্ৰ দাঙি ধৰিছে যদিও সমিতিখনৰ গঠনলৈ চালে ই কোনো আশ্চৰ্য্যৰ বিষয় নহয় বুলিব পাৰি। কিয়নো ইয়াৰ অধিকাংশই আশাকৰ্মী, আংগনবাড়ী মহিলা কৰ্মী আৰু এ এন এম - যিসকল হৈছে মহিলা।

গ্ৰাম্য স্বাস্থ্য, অনাময় আৰু পৰিপুষ্টি সমিতি সমূহত মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্ব বেছি - ৭৭.২৬ %

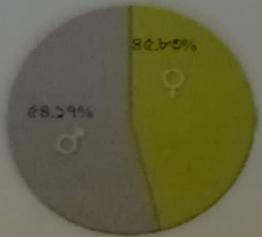

মধ্যাহ্ন ভোজন আঁচনি পৰ্য্যবেক্ষণ প্ৰক্ৰিয়া

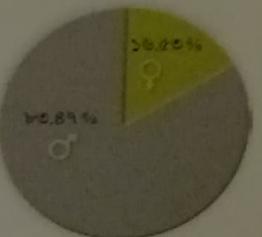
অসম প্ৰাথমিক শিক্ষা সঞ্চালকালয়ে ২০০৫ চনত আৰম্ভ কৰা মধ্যাহ্ন ভোজন আঁচনিৰ লক্ষ্য হ'ল বিদ্যালয়লৈ যোৱা শিশুসকলৰ পৰিপুষ্টিৰ স্থিতি উন্নীত কৰা। ইয়াৰ ৰূপায়ণৰ পৰ্য্যবেক্ষণ কৰিবৰ বাবে বিভিন্ন স্তৰত (ৰাষ্ট্ৰীয় স্তৰৰ পৰা বিদ্যালয় স্তৰলৈ) কেবাটাও কৌশল অবলম্বন কৰা হৈছে : এইবোৰৰ ভিতৰত বিদ্যালয় পৰ্য্যায়ত উক্ত কাৰ্য্যসূচীৰ তত্ত্বাবধান কৰিবৰ বাবে আছে বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি, বিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষ আৰু মাতৃগোট। 'নেন'-এ লাভ কৰা তথ্য অনুসৰি ৭২.৭৩% মহিলাই মধ্যাহ্ন ভোজন আঁচনি পৰ্য্যবেক্ষণত জৰিত থকা কথাটোত আচৰিত হ'বলগীয়া একো নাই কিয়নো, মাতৃগোটসমূহ ১০০% ই মহিলাৰ দ্বাৰা গঠিত। মধ্যাহ্ন ভোজন আঁচনি পৰ্য্যবেক্ষণত মহিলাৰ অধিক প্ৰতিনিধিত্বৰ প্ৰতি হাত উজান দিয়া আন এক কাৰক হৈছে শিশু আৰু পৰিপুষ্টিৰ মহিলাৰ সৈতে সংযোজিত কৰোৱাৰ ক্ষেত্ৰত থকা পৰম্পৰাগত সামাজিক ৰীতি-নীতি।

মধ্যাহ্ন ভোজন আঁচনি পৰ্য্যবেক্ষণ ব্যৱস্থাই ৭২.৭৩% মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্বৰ কথা গৌৰৱেৰে ঘোষণা কৰে

বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি সমূহত মহিলাৰ প্ৰতিনিধিত্ব ৫০% তকৈ কম

যুৱ/বিদ্যাৰ্থী সংস্থাসমূহৰ কাৰ্য্যবাহী গোটবোৰৰ কেৱল ১৬.৫৩% হৈ মহিলা

বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি

শিশুৰ বিনামূলীয়া আৰু বাধ্যতামূলক শিক্ষাৰ অধিকাৰ আইন ২০০৯ ৰ ২১ নং ধাৰাৰ অধীনত বিদ্যালয় বোৰৰ কাম-কাজ আৰু উন্নয়ণ পৰিকল্পনা সমূহ পৰ্য্যবেক্ষণ কৰিবৰ বাবে বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি সমূহ গঠন কৰা হয়। এনে সমিতিবোৰ গঠিত হয় শিশুৰ পিতৃ-মাতৃ/ অভিভাৱক, স্থানীয় ব্যক্তি, স্বাস্থ্য/আংগনবাড়ী কৰ্মী, পঞ্চায়ত কৰ্মী আৰু বিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষ; ইয়াৰ সদস্য সকলৰ ৫০% মহিলা হ'ব লাগে। নিৰ্দিষ্ট সংৰক্ষণ থকা স্বত্বেও মহিলাৰ কম প্ৰতিনিধিত্বৰ কাৰণ (৪৫.৮৩%) এয়ে যে যদিও সকলো বিদ্যালয়তে বিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি গঠন কৰা হৈছে, মহিলাৰ বাবে সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত থকা নিৰ্দেশনা সম্পূৰ্ণকৈ ৰূপায়িত হোৱা নাই।

যুৱ সমাজ/বিদ্যাৰ্থী একতা সভা

আমাৰ জৰীপৰ বাবে বিদ্যাৰ্থী/যুৱ সংস্থাসমূহক বাচি লোৱা হৈছিল কিয়নো, সৰ্বসাধাৰণ পৰ্য্যায়ত সামাজিক ন্যায় আৰু উন্নয়ণৰ বাবে ই এখন মঞ্চ যিয়ে যুৱ শক্তিক প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। যদিও এই অনুষ্ঠানবোৰত সদস্যপদৰ ক্ষেত্ৰত মহিলা আৰু পুৰুষ উভয়কে অন্তৰ্ভুক্তকৰণৰ ব্যৱস্থা থাকে, তেওঁলোকৰ কাৰ্য্যকৰী গোটবোৰত কিন্তু লিংগ বৈষম্য প্ৰাৰম্ভ হৈ থাকে আৰু এই বিষয়টোক মূলত: আওকাণ কৰা হয়। সেয়ে জনজাগৰণ আৰু সংগঠিতকৰণৰ কাম- কাজত মহিলা আৰু পুৰুষে সমানে বৰঙনি যোগালেও মহিলা সকলক এনে সংস্থাবোৰত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণৰ ভূমিকাৰ পৰা দূৰত ৰখা হয়। জৰীপ কৰা জিলাকেইখনৰ ৬ খনতেই যুৱ সংস্থাসমূহৰ কাৰ্য্যবাহী গোটবোৰত কোনো মহিলা নাই।

সামৰণি

এই প্ৰতিবেদনত প্ৰকাশ পোৱাৰ দৰে আনুষ্ঠানিক আৰু অনানুষ্ঠানিক বাজুহুৱা নিকায়সমূহত মহিলাৰ নিম্ন বা অ-প্ৰতিনিধিত্বই অসমৰ মহিলাৰ স্থিতিৰ আইনগত আৰু ব্যৱহাৰিক সত্যতাৰ ভাৰসাম্যহীনতাকেই পুনৰবাৰ সাব্যস্ত কৰে। যিহেতু মহিলাই ইতিহাসৰ দিনৰে পৰা ভূগি অহা ব্যাপক অসমতা আৰু বৈষম্যকেই ইয়াৰ বাবে দায়ী বুলিব পাৰি, সেয়ে মহিলাসকল আৰু মহিলাৰ গোটবিলাকে এই চিৰকলীয়া বশ্যতা আৰু বঞ্চনাৰ স্থিতিৰ বিপক্ষে

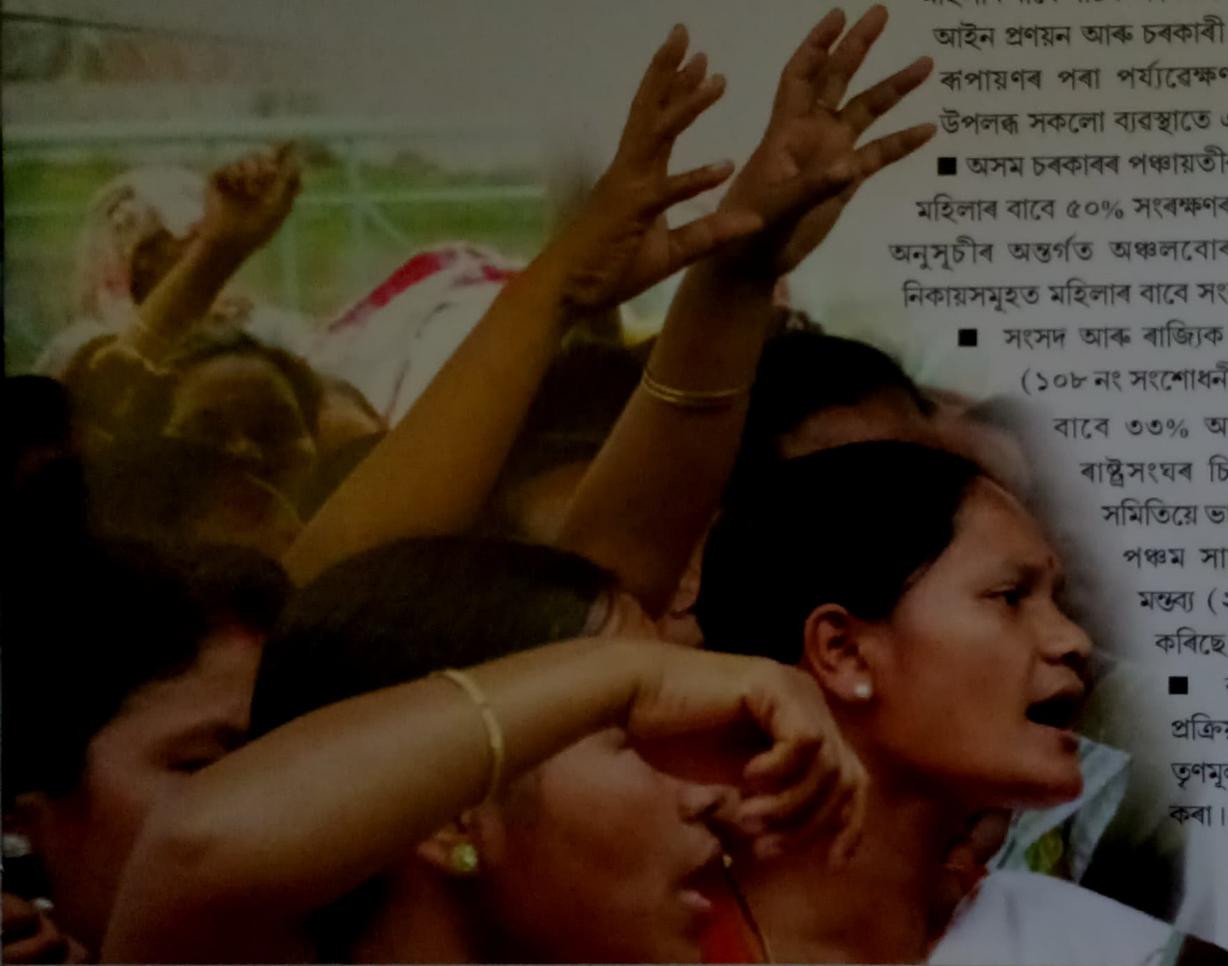
তেওঁলোকৰ মত বিৰোধ বৰ্ধিত হাৰত দাঙি ধৰিবলৈ লৈছে। ইয়াৰ ফলস্বৰূপে চৰকাৰে এনে লিংগ বৈষম্যৰ মোকাবিলা কৰিবলৈ দৃঢ় পদক্ষেপ হাতত লৈছে। এই কথা ব্যক্ত কৰি আমি অধিক কৌশলগত আৰু লিংগ সচেতন নীতিৰ পদক্ষেপৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ কথা বাৰম্বাৰ দোহাৰিছোঁ আৰু লগতে নিম্নোক্ত পৰামৰ্শাবলী আগবঢ়াইছোঁ :

■ অসমৰ স্থানীয় শাসন ব্যৱস্থাৰ গাঁঠনি আৰু সৰ্বসাধৰণ প্ৰক্ৰিয়াত মহিলাৰ বাবে সঠিক সংৰক্ষণ। বিভিন্ন আঁচনিৰ পৰ্য্যবেক্ষণ, আইন প্ৰণয়ন আৰু চৰকাৰী কাৰ্য্যসূচীৰ পৰিকল্পনা আৰু ৰূপায়ণৰ পৰা পৰ্য্যবেক্ষণলৈকে সৰ্বসাধৰণৰ স্তৰত উপলব্ধ সকলো ব্যৱস্থাতে এই সংৰক্ষণ থাকিব।

■ অসম চৰকাৰৰ পঞ্চায়তীৰাজ ব্যৱস্থাৰ সকলো স্তৰতে মহিলাৰ বাবে ৫০% সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থাক অনুসৰণ কৰি যষ্ঠ অনুসূচীৰ অন্তৰ্গত অঞ্চলবোৰৰ স্থানীয় শাসন ব্যৱস্থাৰ নিকায়সমূহত মহিলাৰ বাবে সংৰক্ষণ ৫০% লৈ বৃদ্ধি কৰা।

■ সংসদ আৰু ৰাজ্যিক বিধানসভাসমূহত সংবিধান (১০৮ নং সংশোধনী) বিধেয়ক অনুসৰি মহিলাৰ বাবে ৩৩% আসন সংৰক্ষণ; এই কথা ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ চিড' (UN CEDAW) সমিতিয়ে ভাৰতৰ বাবে যুটীয়া চতুৰ্থ আৰু পঞ্চম সাময়িক প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মন্তব্য (২৪ নং) ত বাৰম্বাৰ উল্লেখ কৰিছে।

■ ৰাজহুৱা আৰু ৰাজনৈতিক প্ৰক্ৰিয়াত অংশগ্ৰহণ কৰিবৰ বাবে তৃণমূলৰ মহিলাসকলৰ দক্ষতা বৃদ্ধি কৰা।

আমি ৰাষ্ট্ৰ সংঘৰ UN CEDAW সমিতিয়ে ভাৰতৰ বাবে দাখিল কৰা সামৰণি মন্তব্য (২৫ খ নং, ২০১৪) ক সমৰ্থন জনাওঁ আৰু চৰকাৰক আহ্বান জনাওঁ যাতে :

..... নিৰ্বাচনকে আদি কৰি সকলো গণতান্ত্ৰিক প্ৰক্ৰিয়াতে অংশগ্ৰহণ কৰিব পৰাকৈ মহিলা সকলৰ বাবে অনুকূল পৰিবেশ সৃষ্টি কৰা হয়, আৰু গাওঁ সভা, মহিলা সভা তথা স্থানীয় পৰ্য্যায়ৰ অন্যান্য আনুষ্ঠানিক, অনানুষ্ঠানিক শাসন ব্যৱস্থাৰ মঞ্চসমূহত নিৰ্দিষ্টভাৱে মহিলাৰ যোগদান সৰল কৰি তোলা হয়।

নৰ্থ ইষ্ট নেটৱৰ্ক

নৰ্থ ইষ্ট নেটৱৰ্ক (নেন) মহিলাৰ অধিকাৰৰ হকে কৰ্মৰত এক অনুষ্ঠান। ইয়াক স্থাপন কৰা হৈছিল ১৯৯৫ চনত “বেইজিং মহিলা অধিবেশন”ৰ বাবে জনজাগৰণ প্ৰক্ৰিয়া চলি থকাৰ সময়চোৱাত। জন্মলগ্নে পৰা অনুষ্ঠানটিয়ে বিশেষকৈ ভাৰতৰ উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ উন্নয়নমূলক আৰু ৰাজনৈতিক পৰিপ্ৰেক্ষিতত মহিলাৰ মানব অধিকাৰ সম্পৰ্কীয় শিতানসমূহ দাঙি ধৰি আহিছে। ‘নেন’ এ স্বাস্থ্য আৰু জীৱিকা তথা সংঘৰ্ষ জৰ্জৰিত পৰিস্থিতি আৰু ঘৰুৱা পৰিৱেশত মহিলাৰ বিৰুদ্ধে হোৱা হিংসাৰ দিশসমূহত মহিলাৰ সবলীকৰণত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰে।

‘নেন’ এ বিশ্বাস কৰে যে লিংগ - ভিত্তিক বৈষম্য আৰু অসমতা নিৰ্মূল কৰাৰ দিশত ৰাষ্ট্ৰৰ সচেতন প্ৰচেষ্টাৰ জৰিয়তেহে মহিলাই মানব অধিকাৰ ভোগ কৰিবলৈ পোৱাটো সম্ভৱ। CEDAW চুক্তিত

ৰখা সমানতা, অ-বৈষম্য আৰু ৰাষ্ট্ৰৰ কৰ্তব্যৰ মূলসূত্ৰই অনুষ্ঠানটিৰ বহুতো কাৰ্যসূচী আৰু ৰণনীতিৰ প্ৰস্তুতিত দিগ্‌দৰ্শন কৰিছে। ‘নেন’এ সত্য উদ্‌ঘাটন প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা আৰু চৰকাৰৰ সহযোগিতাত মহিলাসকলৰ অধিকাৰ-ভিত্তিক প্ৰয়োজনবোৰৰ প্ৰতি সহাঁৰি জনায়। লগতে, প্ৰশিক্ষণ আৰু কৰ্মশালাৰ আয়োজন কৰে, তথা অংশীদাৰসকলৰ মাজত মহিলা শিতানসমূহত তথা বিলাবলৈ সামগ্ৰী প্ৰকাশ কৰি উলিয়ায়। ‘নেন’ৰ অসম, মেঘালয় আৰু নাগালেণ্ডত কাৰ্য্যালয় আছে।

মুখ্য কাৰ্য্যালয়

জে.এন. বৰুৱা লেন। যোৰপুখুৰী। গুৱাহাটী। ৭৮১০০১। অসম
০৯৪৩৫০১৭৮২৪
assamnen@yahoo.co.uk
www.northeastnetwork.org

প্ৰস্তুত কৰোঁতা :

অনুবীতা পি. হাজৰিকা, শীতল শৰ্মা আৰু দেৱযানী বৰকটকী

সমৰ্পন কৰোঁতা :

পি এফ ডি ডব্লিউ - ই ই ডি - মিডেৰিঅ'ন, জাৰ্মানী।

জৰীপকৰ্তা সকল :

- অপৰ্না চূতীয়া, ধেমাজি
- ভূমিকা বয়, কোকৰাঝাৰ
- দীপালি বৰা, ওদালগুৰি
- দেৱযানী আৰু শায়িষ্টা, কামৰূপ
- মুন, গোলাঘাট
- মীনা সূত্ৰধৰ, চিৰাং
- মন্দিৰা চাংমাই, লক্ষীমপুৰ
- মৃদুলা গগৈ, শিৱসাগৰ
- মৰুমিতা চূতীয়া, তিনিচুকীয়া
- মিতা চক্ৰৱৰ্তী, শোণিতপুৰ
- মমতা বেগম, নগাঁও
- উষা ৰাণী দেৱী, দৰং

